PÉCSI SZÁL

Ország gyöngye, aranya

BAROTÁNYI ZOLTÁN

JÁTÉKOS OKNYOMOZÁS A PÉCSI ZENE TITKA UTÁN.

A tágan értelmezett (pláne, az igényes!) popzene rajongói régóta szembesülhettek azzal az örvendetes ténnyel, hogy szerencsére ebben a műfajban csak korlátozottan érvényesül a vízfejhatás, az átkos Budapest-centrikusság. A magyar zene egyik kétségbevonhatatlan fellegvára és számtalan zenekar szülőhelye Pécs, amelynek híre, e tekintetben is rég túlnőtt a Baranya megye szabta határokon – a zenerajongó közönség is tudomással bír arról, hogy kedvenc zenekarai közül jó néhányat éppen innen katapultált a jó sorssal kombinált tehetség a megérdemelt siker felé. Lévai Balázs viszont korábban számos emlékezetes tévéprodukciót (például a több folytatást megélt *Dob+basszus* szériát) készített a magyar popzene regényes háttérsztorijaira alapozva, ráadásul könyvet is szentelt Lovasi András (laikusok számára: a pécsi Kispál és a Borz majd a Kiscsillag zenésze/dalszerző-énekese) életének és munkásságának. Ebből a szempontból logikus döntés volt, hogy éppen ő eredjen a rejtély nyomába: mi a titka annak, hogy ennyi jeles alkotó és zenekar került ki Baranya festői fekvésű székhelyéről. A *Pécsi szál* azonban nem holmi szimpla, hagyományos dokumentumfilmnek készült. Pontosan 73 percig szeretné lekötni a néző figyelmét, így azután mást is ki kellett találnia a helyi ízekkel felturbózott szimpla riport mellé, valamiféle fikciós keretet, no meg izgalommal kecsegtető narrációt, ami nem hagy teret az üresjáratoknak. És Lévai meg is találta azt a jól ismert figurát, aki elviszi a produkciót a hátán: Szabó Simon színész-rendező tökéletes választás a narrátorral keresztezett oknyomozó riporter szerepére. Afféle résztvevő megfigyelőként, önfeledt játékkal próbálja kideríteni a titkot, ami talán nincs is, közben szóval tartani, még inkább szóra bírni az amúgy is gazdag pécsi felhozatalból széles merítéssel kiválasztott zenész arcokat (Takáts Esztert, a Kispál és a Borz két beltagját, Kispált és Lovasit, a 30Y, a Punnany Massif, a Halott Pénz, a Junkie Jack Flash zenészeit). A feladat első blikkre nem tűnik egyszerűnek: úgy kell megosztani sztorijaikat a nézőkkel, hogy annak dramaturgiailag helye legyen a filmben, eközben úgy ragadjanak hangszert vagy fakadjanak dalra, hogy azt az adott pillanatban természetesnek és keresetlen fordulatnak véljük. A megoldás egy erős fikciós szál beiktatása egy kissé impresszionista hangulatfilmbe: a színészként is színészt (no meg botcsinálta kultúrarcheológust) alakító Szabó Simon további színes figurákkal találkozik, akikről egytől-egyig kiderül, hogy közük van a titokhoz. Valójában színészek ők is: ki az Orfűi-tó olasz fürdőmesterét, ki a narrátor orvosgenetikus nyomozótársát vagy éppen az énekkar-vezetőt adja. A pécsi zenék sikerének titkát firtató, mind eszementebb hipotézisek igazolása önmagában is kacagtató mini történetfolyamokat indukál (a sírrablós jelenet pluszpontot érdemel) – még ha azon az áron is, hogy közben elfeledkezünk arról, hogy miért készült ez az (ál)dokumentumfilm, vagy legalábbis mi volt az ürügy hozzá. Pedig ha „csak" a beszélő, sőt éneklő-zenélő fejeket látjuk, az is magával ragadja a nézőt, pláne, ha autentikus helyszíneket is mellékelnek hozzájuk. Amúgy a valóságban jóval gazdagabb és színesebb (bár korántsem minden elemében idilli) pécsi városi életvilág bemutatásával nem sokat bajlódik Lévai filmje. A Mecsek tetejéről a város fölé magasodó Tv-tornyot azért megnézzük drónoptikából is, de leginkább az átlag kultúrturista által bejárt belvárosból kapunk ízelítőt. Akad egy-két snitt az új Zsolnay-negyedről és említés szintjén, képben szinte villanásszerűen kerül elő Uránváros, a patinás lakótelep, annak néhai híres-hírhedt szórakozóhelye, az Olympia, meg úgy általában a város bányászmúltja és a diszkréten emelt szintű (de azért jóval a határérték alatti) radioaktív háttérsugárzás, ami maga is része a pécsi folklórnak. A film javára válik a többszörösen rétegzett önirónia: egyszerre fordítja ki az oknyomozó dokumentumfilmek, a kincsvadászos sorozatok, a zenés portréfilmek paneljeit, közben folyamatos a mulatságos és egyszerre zavarba ejtő áttűnés Szabó filmbéli fikciós figurája és a konkrét színészceleb alakja között. Persze emiatt jó néhányszor el is veszíti a film a fókuszát, de ekkor sem marad más, mint kissé öncélú és eközben többnyire önfeledten szórakoztató alkotás, ami leginkább arra tanít, hogy ne bajlódjunk olyan feladványokkal, amelyeket úgy sem lehet megoldani.

„Többszörösen rétegzett önirónia"

POLHODZIK ÁDÁM FELVÉTELE

•

PÉCSI SZÁL – magyar, 2019. Rendezte: **Lévai Balázs**. Írta: **Maruszki Balázs** és **Lévai Balázs**. Kép: **Kőrösi András**. Vágó: **Csabai Attila**. Producer: **Meggyes Krisztina**. Szereplők: **Szabó Simon**, **Pallagi Melitta**, **Beck Zoltán**, **Lovasi András**, **Farkas Roland**, **Felcser Máté**, **Járai Márk**, **Marsalkó Dávid**, **Takáts Eszter**, **Pető Szabolcs**. Gyártó: **VisionTeam / Színfolt / Little Bus**. Forgalmazó: **Budapest Film**. 73 perc.